

Notat

Modtager(e) > Uddannelses- og Forskningsudvalget

Høringsnotat om forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Innovationsfond, lov om teknologi og innovation, lov om offentlige forskningsinstitutioners kommercielle aktiviteter og samarbejde med fonde og lov om Danmarks Grundforskningsfond (Justering af Danmarks Innovationsfonds opgave med forskningsfaglige vurderinger for andre ministre, ophævelse af regler om innovationsmiljøer, fastsættelse af godkendelsesperiode for godkendte teknologiske serviceinstitutter m.v.)

27. august 2024

1. Høringen

Uddannelses- og Forskningsministeriet har den 28. juni 2024 udsendt ovennævnte udkast til lovforslag i høring blandt relevante institutioner og organisationer.

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Jura

Høringen har også været offentliggjort på Høringsportalen.

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

Ved høringsfristens udløb den 22. august 2024, kl. 12, var der indkommet 20 høringssvar, hvoraf 12 indeholder indholdsmæssige bemærkninger til lovforslaget.

www.ufm.dk

Nedenfor er en alfabetisk oversigt over høringssvarene.

CVR-nr. 1680 5408

Høringspart	Hørings-svar mod-taget	Bemærk-ninger	Ingen bemærk-ninger	Ønsker ikke at af-give hø-ringssvar
Advokatsamfundet				
AIDS-Fondet				
Akademiet for de Tekni-ske Videnskaber				
Akademikerne	X	X		
Akademisk Arkitektfor-ening				
A. P. Møller Fonden				
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd				
Arkitektskolen Aarhus				
Bitten og Mads Clausens Fond				
Carlsbergfondet				
Center for Regional- og Turismeforskning				
CO-industri	X		X	
Copenhagen Business School – Handelshøj-skolen				

Ref.-nr.
2024-4476

Danmarks Eksport- og Investeringsfond				
Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse	X		X	
Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd				
Danmarks Frie Forskningsfond	X	X		
Danmarks Grundforskningsfond	X	X		
Danmarks Innovationsfond	X	X		
Danmarks Naturfredningsforening				
Danmarks Tekniske Universitet	X	X		
Dansk Arbejdsgiverforening				X
Dansk Arkitektur Center				
Dansk Center for Forskningsanalyse				
Dansk Erhverv				
Dansk Industri				
Dansk Institut for Internationale Studier				
Dansk Magisterforening				
Danske Erhvervsakademier				
Danske Professionshøjskoler				
Danske Regioner				
Danske Universiteter	X		X	
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland				
De Økonomiske Råd				
DEA				
Designskolen Kolding				
Det Ethiske Råd				
Det Kongelige Bibliotek				
Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering				
Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab	X	X		
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø	X		X	

Det Obelske Familiefond				
Djøf				
De Videnskabetiske Komitéer i Region Syd- danmark				
Fabrikant Mads Clau- sens Fond				
Fagligt Fælles Forbund				
FH				
Fonden Teknologirådet				
Foreningen af Rådgi- vende Ingeniører	X		X	
Forsvarsakademiet				
Færøernes landsstyre				
Godkendt Teknologisk Service (GTS-net)				
Industriens Fond				
Ingeniørforeningen, IDA	X	X		
IT-Universitetet i Køben- havn				
IT-Branchen				
It-Vest				
KL	X		X	
Kræftens Bekæmpelse				
Københavns Universitet				
Landbrug & Fødevarer				
Lundbeckfonden				
Lægeforeningen				
Lægemiddelindustrifor- eningen (Lif)	X	X		
Naalakkersuisut i Grøn- land				
Nationalmuseet				
National Videnskabs- etisk Komité				
Nordea-fonden				
Novo Nordisk Fonden				
Nævnet for Videnskabe- lig Uredelighed	X		X	
Realdania				
Region Hovedstaden	X	X		
Region Midtjylland				
Region Nordjylland				
Region Sjælland				
Region Syddanmark				
Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kultu- relle Uddannelser				

Rigsarkivet				
Rigsrevisionen	X		X	
Rockwool Fonden				
Roskilde Universitet				
Rådet for Grøn Omstilling				
Sektorforskningens Direktørkollegium				
Siemensfonden				
Statens Serum Institut				
Syddansk Universitet				
Thomas B. Thriges Fond				
Trygfonden				
Velux Fonden				
Villum Fonden				
VIVE	X	X		
William Demant Fonden				
Aalborg Universitet	X	X		
Aarhus Universitet	X		X	

2. Høringssvarene

Nedenfor gives et kort resumé af de væsentligste bemærkninger i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag.

2.1. Justering af Danmarks Innovationsfonds opgave med forskningsfaglige vurderinger for andre ministre m.v.

2.1.1. Forskningsfaglige vurderinger på andre ministerområder

DTU og **VIVE** er positive over for forslaget om, at den forskningsfaglige vurdering af konkrete ansøgninger skal kunne foretages i ministerierne eller overlades til Danmarks Frie Forskningsfond, hvor det konkret er relevant.

Danmarks Innovationsfond ser ligeledes positivt på muligheden for at fravige kravet om, at det i alle tilfælde er fonden, der skal foretage forskningsfaglige vurderinger af konkrete ansøgninger fra andre ministerier. Fonden er enig i, at i tilfælde, hvor sådanne vurderinger kan foretages på tilsvarende forskningsfagligt niveau inden for vedkommende ministeriums eget område, vil det være uhensigtsmæssigt, tidsforlængende for ansøger og mere omkostningstungt for det statslige forsknings- og innovationssystem, hvis fonden er forpligtet til også at foretage vurderinger af sådanne konkrete ansøgninger. Danmarks Innovationsfond finder det vigtigt, at fonden har til opgave at vurdere, hvorvidt vedkommende ministerium råder over de fornødne forskningsfaglige kompetencer i forskningsudvalg eller lign. til at foretage de konkrete forskningsfaglige vurderinger, og at fonden fortsat har som opgave at vurdere uddelingsproceduren. Fonden bemærker, at den fortsat skal være eneste indgang og forestå kontakten med vedkommende ministerier af hensyn til at opnå en tydelig og ensartet praksis på tværs af sagerne.

Region Hovedstaden kvitterer for forslaget om at lade ressortministerier evaluere ansøgninger for at opnå en større fleksibilitet og faglighed i evalueringen, men er bekymret for, om transparensen og kvaliteten i evalueringen reduceres.

Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Akademikerne, Ingeniørforeningen, IDA og Aalborg Universitet er kritiske over for forslaget om, at den forskningsfaglige vurdering skal kunne foretages i det enkelte ministerium. Høringsparterne opfordrer til at fastholde den nuværende ordning, hvor Danmarks Innovationsfond foretager den forskningsfaglige vurdering af indkomne ansøgninger. Høringsparterne udtrykker bekymring for manglende gennemsigtighed i vurderingsprocessen og for forskningens uafhængighed i forhold til risikoen for interessekonflikter og politisk indblanding i forbindelse med tildelingen af forskningsbevillinger.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget ikke vil ændre ved andre ministeriers pligt til at forelægge Danmarks Innovationsfond forslag til uddeling af statslige forskningsbevillinger, som ikke er basisbevillinger knyttet til en bestemt institution eller bevillinger til forskningsbaseret myndighedsbetjening, uanset om bevillingens formål ligger inden for fondens formål. Det vil også som hidtil være fonden, der skal godkende de konkrete uddelingsprocedurer.

Med lovforslaget lægges der op til, at fonden i visse tilfælde skal kunne overlade den forskningsfaglige vurdering af ansøgninger om forskningsbevilling til det enkelte ministerium, hvis det konkret vurderes hensigtsmæssigt. Det kan f.eks. være relevant i tilfælde, hvor der er nedsat et forskningsudvalg eller på anden måde er tilknyttet anerkendte forskere på det pågældende ministerområde.

I disse tilfælde skal fonden forinden have vurderet, at den forskningsfaglige vurdering kan foretages på tilsvarende forskningsfagligt niveau inden for det pågældende ministeriums eget område.

Ministeriet noterer sig, at flere høringsparter udtrykker bekymring for, om den foreslåede ændring kan indebære risiko for uigennemsigthed, politisk indblanding eller interessekonflikter.

Ministeriet skal hertil bemærke, at alle offentlige myndigheder, herunder ministerier, skal handle inden for rammerne af almindelige forvaltningsretlige regler og principper om bl.a. ligebehandling og saglighed.

Ministeriet skal derudover henvise til, at en beslutning om, hvem der skal tildeles en statslig forskningsbevilling, er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, der skal hvile på et lovligt og sagligt grundlag.

Med den foreslåede justering af § 5 i lov om Danmarks Innovationsfond vil det ligesom i dag være det enkelte ministerium, der varetager sagsbehandlingen i forbindelse med afgørelser om tildeling af forskningsbevillinger på ministeriets område. Det gælder bl.a. sagsoplysning, partshøring og meddelelse af afgørelse om tildeling eller afslag på bevilling.

Det vil således ligesom i dag være det enkelte ministerium, der er ansvarlig for, at der træffes afgørelse på et lovligt grundlag, og som led heri bl.a. påser, at der ikke

inddrages usaglige hensyn i forbindelse med tildelingen af en statslig forskningsbevilling.

Ministeriet deler på denne baggrund ikke høringsparternes bekymring over forslaget om, at en forskningsfaglig vurdering skal kunne foretages på et andet ministeries område.

2.1.2. Brug af anerkendte forskere og forskningskyndige

VIVE finder det positivt, at det præciseres, at Danmarks Innovationsfonds forskningsfaglige vurderinger skal ske med brug af anerkendte forskere og har ikke indvendinger mod, at vurderingerne kan ske med inddragelse af forskningskyndige. VIVE er dog kritisk over for muligheden for helt at erstatte brugen af anerkendte forskere med forskningskyndige.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab er kritisk over for forslaget om, at det skal være muligt at bruge forskningskyndige i stedet for anerkendte forskere til at foretage en forskningsfaglig vurdering. Selskabet finder, at forslaget er meget bekymrende for dansk forskning, da det vil bryde med det grundlæggende princip om, at uddeling af statslige forskningsmidler skal ske i åben konkurrence og på baggrund af en forskningsfaglig vurdering, og at det bl.a. kan betyde, at der bliver givet forskningsmidler til projekter, der ikke har den fornødne kvalitet.

Aalborg Universitet bemærker, at det er afgørende, at de forskningskyndige, der udpeges til at vurdere ansøgninger, har dybdegående faglig indsigt og erfaring fra aktiv forskning inden for det relevante område, så det sikres, at vurderingerne forbliver på højeste faglige niveau.

Danmarks Innovationsfond foreslår, at det skal være op til vedkommende ministerium i samarbejde med fonden at afgøre fra sag til sag, hvorvidt ansøgninger under en given opslagstekst fra vedkommende ministerium vurderes at rumme væsentligt og/eller komplekst forskningsindhold.

Ministeriet bemærker, at det med lovforslaget foreslås, at Danmarks Innovationsfonds forskningsfaglige vurdering af indkomne ansøgninger for andre ministre skal ske med brug af anerkendte forskere, men dog efter aftale med vedkommende minister vil kunne ske med brug af forskningskyndige, hvis dette undtagelsesvist vurderes tilstrækkeligt. Det vil dermed være op til fonden at vurdere, om det i konkrete tilfælde vil være tilstrækkeligt at lade forskningskyndige vurdere ansøgningen.

Spændvidden og forskelligheden i andre ministeriers forskningsbevillinger er stor, bl.a. vægten af det forskningsfaglige element i forhold til andre elementer, der ikke har forskningsmæssig karakter. Et ubetinget krav om brug af anerkendte forskere ved bedømmelsen vurderes at kunne medføre, at det i visse tilfælde kan blive sværere eller umuligt at finde bedømmere med de rigtige kompetencer i forhold til en given forskningsbevilling.

Baggrunden for forslaget er dermed at give mulighed for, at den enkelte uddelelingsprocedure tilrettelægges bedst muligt.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at det klare udgangspunkt vil være, at fondens forskningsfaglige vurderinger for andre ministre skal ske med brug af anerkendte forskere, og at brug af forskningskyndige således vil have undtagelsens karakter og afhænge af en vurdering af behovet i det konkrete tilfælde.

Ministeriet vil på baggrund af de indkomne høringssvar tydeliggøre dette i lovforslagets bemærkninger.

2.2.3. Øvrige bemærkninger

Aalborg Universitet bemærker, at forslaget om, at vurderingsopgaverne kan overlades til Danmarks Frie Forskningsfond, kræver tydelige retningslinjer for ansvarsfordeling og beslutningsprocesser.

Danmarks Frie Forskningsfond (DFF) er indstillet på at løse opgaven med at foretage forskningsfaglige vurderinger for andre ministerier, hvis uddelingen sker på et forskningsområde, der falder inden for DFF's formål. DFF har dog visse bekymringer i forhold til det ressourceforbrug, der kan være forbundet med et potentielt større arbejdspress i DFF's faglige forskningsråd og sekretariat. DFF bemærker dog, at lovudkastet lægger op til, at varetagelsen af opgaven skal ske efter aftale.

Danmarks Innovationsfond bemærker, at der formentligt vil skulle udarbejdes en konkret aftale mellem DFF og Danmarks Innovationsfond som ramme for samarbejdet.

Ministeriet bemærker, at ressourceforbruget til forskningsfaglig vurdering for andre ministerier vil afhænge af omfanget af statslige forskningsmidler på de årlige bevillingslove, der skal udmøntes på andre ministerområder, og som ikke er basisbevillinger knyttet til en bestemt institution eller bevillinger til forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Ministeriet kvitterer for, at DFF er indstillet på at løse opgaven med at foretage forskningsfaglige vurderinger for andre ministerier, hvis uddelingen sker på et forskningsområde, der falder inden for DFF's formål.

Ministeriet anerkender, at sådanne yderligere forskningsfaglige vurderinger vil medføre et vist ressourcetræk hos DFF, og at de nye muligheder forudsætter, at der på baggrund af drøftelser mellem de to fonde skabes tydelighed om de fremadrettede rammer.

2.2. Danmarks Grundforskningsfonds etablering af et datagrundlag

Danmarks Grundforskningsfond finder det positivt, at der med forslaget til ny § 12 i lov om Danmarks Grundforskningsfond lægges op til at anvende OrcID som koblingsnøgle fremfor CPR-nummer.

DTU er positiv over for forslaget om etablering af et datagrundlag og opfordrer til, at der indtænkes en standardiseret tilgang til indsamling af data, herunder hensynet til brugervenlighed.

Region Hovedstaden ser også positivt til et styrket datagrundlag og foreslår, at man i dataopbygningen også har fokus på opfølgningen på projekterne, så man kan følge projekterne over tid.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab bakker ligeledes op om forslaget og håber, at data vedr. uddelinger bliver offentligt tilgængeligt, så andre kan anvende det i analysearbejde.

Ministeriet bemærker, at baggrunden for forslaget er, at der ønskes oparbejdet et datagrundlag som muliggør videre analyser med kobling til andre registre. Dette kræver koblingsnøgler af højst mulig kvalitet. Anvendelse af OrcID skal således ikke ses som en erstatning for CPR-nummer, men som supplement.

I tilfælde, hvor datagrundlaget indeholder både CPR-nummer og OrcID, vil det således give mulighed for i endnu højere grad at koble til relevante registre og foretage bedre analyser, eksempelvis belysning af spørgsmål om eksterne bevillingers betydning for akademisk progression. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, skal etableringen af datagrundlaget samt efterfølgende afrapportering, videregivelse og offentliggørelse af data naturligvis overholde de databeskyttelsesretlige regler for behandling af personoplysninger.

Det bemærkes endeligt, at ministeriet løbende arbejder på, at data kommer flest mulige til gavn – eksempelvis via Danmarks Statistiks Forskerservice.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været sendt i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændring:

- Det er i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, tydeliggjort, at det klare udgangspunkt vil være, at fondens forskningsfaglige vurderinger for andre ministre skal ske med brug af anerkendte forskere, og at brug af forskningskyn-dige således vil have undtagelsens karakter og afhænge af en vurdering af behovet i det konkrete tilfælde.

Der er i lovforslaget foretaget ændringer og præciseringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.